

บทวิจารณ์หนังสือ : เจ้าผู้ปกครอง

Book Review: the Prince

มนัสวี มนต์ปัญญาวัฒนา

Manatsawee Monpannawatthana

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

Institute for Innovative learning, Mahidol University

อดิศักดิ์ ตั้งปทุมชาติ

Adisak Tangpattamachart

นักวิชาการอิสระ

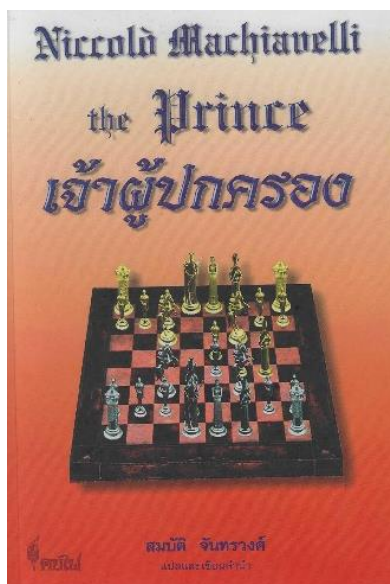
Independent Scholar

E-Mail: b_av7@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 4 ธันวาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 ธันวาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 ธันวาคม 2567

ผู้แต่ง : นิคโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli)

ผู้แปลและเรียบเรียง : ศ.ดร.สมบัติ จันทรวงศ์

จัดพิมพ์โดย: สำนักพิมพ์มติชน

1. บทนำ

หนังสือ Niccolo Machiavelli the Prince - เจ้าผู้ปกครอง เป็นหนึ่งในงานเขียนที่ทรงอิทธิพลที่สุดในประวัติศาสตร์ทางการเมืองโลก ผลงานชิ้นนี้เหมาะสำหรับนักการศึกษา นักการเมือง ข้าราชการ และ

ผู้สนใจทั่วไป ที่ต้องการเข้าใจธรรมชาติของการปกครองและอำนาจ มาเคียเวลลีได้ถูกยกย่องในฐานะ "บิดาแห่งปรัชญาการเมือง" และ "บิดาแห่งรัฐศาสตร์" เพราะเขานำเสนอแนวคิดที่ทำทลายและตรงไปตรงมาเกี่ยวกับการใช้อำนาจและการปกครองที่ยังคงเป็นที่ถกเถียงจนถึงปัจจุบัน

2. บทวิจารณ์หนังสือ

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้มุ่งสำรวจแนวคิดทางการเมืองของมาเคียเวลลี ผู้ซึ่งถูกมองว่าเป็นนักคิดคนแรกแห่งยุคใหม่ มาเคียเวลลีนำเสนอว่าอำนาจคือความสามารถในการควบคุมและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เขาเสนอว่าผู้ปกครองควรมีคุณธรรม เช่น ความกล้าหาญ และความสามารถในการซ่อนเจตนาที่แท้จริง เพื่อรักษาอำนาจและเสถียรภาพของรัฐ

มาเคียเวลลีเน้นว่ารัฐต้องมาก่อนเหนือศีลธรรมและศาสนา ผู้ปกครองต้องพร้อมที่จะละเมิดหลักการหากสิ่งนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของรัฐ นอกจากนี้ เขาให้ความสำคัญกับการมีกองทัพที่เข้มแข็งและการใช้พันธมิตรทางการเมืองเพื่อรักษาอำนาจ แนวคิดเหล่านี้สะท้อนถึงการแยกการเมืองออกจากศีลธรรม ซึ่งทำให้เขาถูกมองว่าเป็น "นักคิดไร้ศีลธรรม" ในขณะเดียวกันกลับได้รับการยกย่องว่าเป็น "นักคิดกล้าหาญ" เพราะกล้าเผยความจริงที่ไม่มีใครเคยพูด

หนังสือเล่มนี้เหมาะสมกับนักการศึกษา นักการเมือง ข้าราชการ และผู้สนใจทั่วไป เพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่การรู้เท่าทันของการปกครอง เนื้อหาของหนังสือได้กล่าวถึงงานเขียนของมาเคียเวลลี ชาวอิตาลีผู้เป็นนักคิดทางการเมือง เมธีคนแรกแห่งนวมสมัย (Modern time) ผู้ที่พยายามแสวงหาอำนาจในทางปกครองเพื่อนำวิธีการ มาปกครองกับคนในสังคม เขาถูกประณามอย่างยาวนานว่า เขาสอนแต่ความรู้ศีลธรรม สอนแต่เรื่องอำนาจ สอนว่าใครก็ตามที่พยายามทำตัวเองให้เป็นผู้ปกครองคนได้ เขาผู้นั้นจะเป็นคนที่มีเกียรติภายหลังจากการต่อสู้เพื่อแย่งแย่ง หรือแย่งชิงเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจนั้นแล้ว แต่สุดท้ายเขาผู้นั้นย่อมจะโสโครเสียใจอย่างที่สุด ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากเมื่อเขาเอาชนะได้ทุกอย่างแล้ว แต่หากไม่สามารถรักษาซึ่งอำนาจไว้ได้ก็ไม่มีประโยชน์อันใดเลย การรักษาอำนาจเป็นสิ่งสำคัญยิ่งใหญ่ที่สุด และเพื่อให้อยู่ได้อย่างยาวนาน ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีคุณธรรมซึ่งได้แก่ความกล้าหาญ และมีความสามารถพิเศษที่จะเก็บซ่อนความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเองไว้ คุณธรรมของผู้ปกครองชนชั้นกับชนชั้นผู้ถูกปกครองย่อมแตกต่างกันในความเชื่อ ผู้ปกครองจะต้องขัดแย้งต่อต้านการศรัทธาในพระเจ้าตามความเชื่อของประชาชน แต่จะต้องเก็บความรู้สึกไม่แสดงออกมา ขอเพียงแต่รู้ว่าผู้ปกครองจักแสวงหาประโยชน์จากความเชื่อในพระเจ้าของประชาชนนั้นได้อย่างไร ในเรื่องอำนาจนั้น รัฐต้องมาก่อนเหนือสิ่งอื่นใด ผู้ปกครองต้องพร้อมที่จะผิดสัจจะ หรือผิดคุณธรรมได้ทันที หากสิ่งนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของรัฐชาติ มาเคียเวลลีมองว่ามีแหล่งอำนาจหลายประการที่บุคคลสามารถสร้าง และรักษาอำนาจของตนไว้ สำหรับการให้คำนิยามอำนาจ มาเคียเวลลี มองว่า อำนาจ คือความสามารถในการควบคุมและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนไว้ และอำนาจเป็นความกังวลหลักของผู้ปกครอง เขาเน้นย้ำความเข้าใจในอำนาจอย่างครอบคลุมทั้งหมดที่นอกเหนือไปจากพลังทางกายภาพ แต่ให้รวมถึงอำนาจหน้าที่ทางศิลปะเพื่อการโน้มน้าวใจ การบงการ และการเจรจาต่อรองด้วย สำหรับ มาเคียเวลลี อำนาจไม่ใช่ทั้งความดีและความชั่วโดยเนื้อแท้ แต่เป็นวิธีที่จำเป็นในการสร้าง และรักษาระเบียบทางการเมือง อีกประการ

หนึ่งต้องเข้าใจถึงความสามารถในการควบคุมกองทัพให้ได้ด้วย กองทัพที่เข้มแข็งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นำในการยืนยันท่านา และรักษาอำนาจควบคุมรัฐได้ เพราะรัฐเป็นสิ่งสูงสุด จำเป็นต้องแยกการเมืองออกจากศาสนา และศีลธรรมจรรยา มาเคียเวลลี จึงถูกมองว่าเขาคือ “นักคิดที่ไร้ศีลธรรม” อย่างไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์ แต่บางคนกลับมองว่าเขาคือ “นักคิดที่กล้าหาญ” เพราะเขาพูดความจริงที่ไม่เคยมีใครในโลกเคยพูดออกมา ซึ่งสามารถที่จะสังเกตได้ในการเมืองไทย เพราะผู้นำไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการรักษาและรวมอำนาจของตนเป็นอันดับแรก แม้ว่าในบางครั้งต้องสูญเสียหลักการประชาธิปไตยไปบ้าง การใช้พันธมิตรทางการเมืองเครือข่ายอุปถัมภ์ และการใช้กลยุทธ์เชิงกลยุทธ์เพื่อให้ได้มา และรักษาอำนาจนั้นถือเป็นกลยุทธ์แบบ มาเคียเวลลี ที่นักการเมืองไทยนิยมใช้กัน

หนังสือของเขาได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งยุโรป และของโลก ผู้ปกครองแทบทุกคนถือว่าเป็นหนังสือคู่มือในการเรียนรู้ธรรมชาติที่แท้จริงของมนุษย์ เพื่อที่จะรักษาอำนาจ และเตือนสติไม่ให้ประมาท จึงไม่น่าแปลกใจที่ มาเคียเวลลี ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาปรัชญาทางการเมือง และบิดาแห่งรัฐศาสตร์

3. บทสรุป

The Prince เป็นงานเขียนที่มีความลึกซึ้งในเชิงปรัชญาและการเมือง โดยเนื้อหาสร้างความท้าทายต่อผู้อ่านด้วยการตั้งคำถามถึงขอบเขตของศีลธรรมและการใช้อำนาจ การวิเคราะห์ของมาเคียเวลลีเกี่ยวกับวิธีที่ผู้ปกครองสามารถสร้างและรักษาอำนาจนั้นมีความเป็นจริงและน่าประทับใจ แม้ว่าแนวคิดบางประการ เช่น การละเมิดศีลธรรมเพื่อผลประโยชน์ของรัฐ อาจถูกมองว่าขัดแย้งต่อค่านิยมร่วมสมัย

อย่างไรก็ตาม การเสนอให้แยกศาสนาและศีลธรรมออกจากการเมืองถือเป็นแนวคิดที่แปลกใหม่ในยุคนั้น และยังคงเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องในโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทของการเมืองไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการใช้กลยุทธ์แบบ “มาเคียเวลลีเยน” เช่น การรักษาอำนาจผ่านเครือข่ายอุปถัมภ์และการใช้กลยุทธ์เชิงกลยุทธ์จุดแข็งของหนังสือเล่มนี้คือความชัดเจนและการอธิบายแนวคิดที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ของการปกครอง อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้อ่านบางคน แนวคิดเรื่องการละเมิดศีลธรรมอาจเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ยาก

สรุปแล้ว หนังสือเรื่อง เจ้าผู้ปกครอง นี้ เป็นงานคลาสสิกที่สะท้อนถึงธรรมชาติของอำนาจและการปกครองที่ยังคงมีความเกี่ยวข้องในยุคปัจจุบัน หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้นำและผู้สนใจการเมืองที่ต้องการเรียนรู้วิธีการรักษาอำนาจและเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ในบริบททางการเมือง แม้ว่าแนวคิดบางส่วนจะทำให้หาค่านิยมดั้งเดิม แต่หนังสือเล่มนี้ยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตือนสติผู้นำไม่ให้ประมาทต่ออำนาจ จึงไม่น่าแปลกใจที่งานของมาเคียเวลลีได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในยุโรปและทั่วโลก

บรรณานุกรม

นิโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli). (ม.ป.ป.). **เจ้าผู้ปกครอง (The Prince)**. ศ.ดร.สมบัติ จันทรวงศ์ ผู้แปลและเรียบเรียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.